

Briuselis, 2020 m. gruodžio 17 d.
REV2. Ši pranešimo redakcija pakeičia
2020 m. rugpjūčio 17 d. pranešimą
(REV1)

PRANEŠIMAS SUINTERESUOTIESIEMS SUBJEKTAMS

JUNGTINĖS KARALYSTĖS IŠSTOJIMAS IR ES TAISYKLĖS DĖL KULTŪROS VERTYBIŲ EKSPORTO IR IMPORTO

2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos ir tapo trečiąja šalimi¹. Susitarime dėl išstojimo² nustatytas pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d. Iki tos dienos Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma visa ES teisė³.

Pereinamuoju laikotarpiu ES ir Jungtinė Karalystė derėsis dėl susitarimo dėl naujos partnerystės, kuriuo visų pirma numatoma laisvosios prekybos erdvė. Tačiau neaišku, ar pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu toks susitarimas bus sudarytas ir įsigalios. Bet kuriuo atveju tokiu susitarimu būtų sukurti santykiai, kurie, kiek tai susiję su patekimu į rinką sąlygomis, labai skirtingi nuo Jungtinės Karalystės dalyvavimo vidaus rinkoje⁴, ES muitų sąjungoje ir PVM bei akcizų srityje.

Todėl visiems suinteresuotiesiems subjektams, ypač ekonominės veiklos vykdytojams, primenama apie teisinę padėtį, kuri susiklostys pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (A dalis). Šiame pranešime taip pat paaiškinamos tam tikros atitinkamos Susitarimo dėl išstojimo nuostatos dėl atsiskyrimo (B dalis) ir taisyklės, Šiaurės Airijoje taikytinos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (C dalis).

¹ Trečioji šalis – tai šalis, kuri nėra ES valstybė narė.

² Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020 1 31, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo).

³ Išskyrus tam tikras Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnyje nustatytas išimtis, kurių nė viena nėra aktuali šiam pranešimui.

⁴ Visų pirma, laisvosios prekybos susitarime nenumatomos tokios vidaus rinkos (prekių ir paslaugų srities) sampratos, kaip abipusis pripažinimas, kilmės šalies principas ir suderinimas. Laisvosios prekybos susitarimu taip pat nepanaikinami muitinės formalumai ir tikrinimas, be kita ko, susiję su prekių kilme ir jų sąnaudomis, taip pat importo ir eksporto draudimai ir apribojimai.

Rekomendacijos suinteresuotiesiems subjektams

Siekiant atsižvelgti į šiame pranešime nurodytas pasekmes, suinteresuotiesiems subjektams visų pirma rekomenduojama patikrinti, ar reikia gauti kultūros vertybių, siunčiamų į Jungtinę Karalystę pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, eksporto licencijas.

Suinteresuotiesiems subjektams taip pat primenama, kad, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, iš Jungtinės Karalystės į ES įvežamoms neteisėtai eksportuojamoms kultūros vertybėms, kurių kilmės šalis yra Jungtinė Karalystė arba kuri nors kita trečioji šalis, pagal ES teisę bus taikomas bendrasis draudimas.

Pastaba

Šiame pranešime neaptariami:

- kultūros vertybių grąžinimo klausimai;
- muitinės procedūros ir formalumai.

Šie aspektai aptariami šiuo metu rengiamuose arba jau paskelbtuose kituose pranešimuose⁵.

Be to, atkreipiamas dėmesys į bendresnio pobūdžio pranešimą apie draudimus ir apribojimus, įskaitant importo ir (arba) eksporto licencijas.

A. TEISINĖ PADĖTIS, KURI SUSIKLOSTYS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, Jungtinei Karalystei nebebus taikomi 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 116/2009 dėl kultūros vertybių eksporto⁶ ir 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/880⁷ dėl kultūros vertybių įvežimo ir importo^{8 9}. Tai sukelia visų pirma šias pasekmes:

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_lt

⁶ OL L 39, 2009 2 10, p. 1.

⁷ OL L 151, 2019 6 7, p. 1.

⁸ Primenama, kad Reglamento (ES) 2019/880 3 straipsnio 1 dalyje nustatytas bendrasis draudimas taikomas nuo 2020 m. gruodžio 28 d. (Reglamento (ES) 2019/880 16 straipsnio 2 dalies a punktas).

⁹ Dėl šių taisyklių taikymo Šiaurės Airijai žr. šio pranešimo C dalį.

1. EKSPORTAS IŠ SAJUNGOS

1.1. Eksperto į Jungtinę Karalystę licencijos

Pagal Reglamento (EB) Nr. 116/2009 2 straipsnio 1 dalį to reglamento I priede išvardytos kultūros vertybės¹⁰ gali būti eksportuojamos pateikus valstybės narės kompetentingos institucijos išduotą eksperto licenciją. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, tokios kultūros vertybės iš ES muitų teritorijos į Jungtinę Karalystę, Normandijos salas arba Meno salą galės būti eksportuojamos tik pateikus eksperto licenciją.

1.2. Eksperto į kitas trečiąsias šalis licencijos

Pagal Reglamento (EB) Nr. 116/2009 2 straipsnio 2 dalį eksperto licencijas turi išduoti:

- valstybės narės, kurios teritorijoje kultūros objektas teisėtai ir neabejotinai buvo 1993 m. sausio 1 d., kompetentinga institucija arba
- po to – kompetentinga institucija tos valstybės narės, kurios teritorijoje jis yra teisėtai ir neabejotinai išsiuntus iš kitos valstybės narės arba importavus iš trečiosios šalies, arba pervežtas iš trečiosios šalies po teisėto išsiuntimo iš valstybės narės į tą šalį.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 116/2009 2 straipsnio 3 dalį eksperto licencijos galioja visoje Sąjungoje.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, Jungtinės Karalystės pagal Sąjungos teisę išduotos eksperto licencijos, būtinos kultūros vertybėms vežti iš ES valstybės narės į trečiąją šalį, nebegalios. Jei dėl to ES valstybės narės kompetentingai institucijai teks pakartotinai išduoti eksperto licenciją, kurią anksčiau buvo išdavusi Jungtinės Karalystės kompetentinga institucija, tai darydama ji galės atsižvelgti į tą ankstesnę licenciją.

2. ĮVEŽIMAS IR IMPORTAS Į SAJUNGA

Reglamento (ES) 2019/880 3 straipsnio 1 dalis, pagal kurią **draudžiama įvežti į Sąjungą kultūros vertybes, kurios neteisėtai eksportuotos iš trečiosios šalies**, bus taikoma nuo **2020 m. gruodžio 28 d.** Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, šis bendrasis draudimas bus taikomas iš Jungtinės Karalystės į ES įvežamoms neteisėtai eksportuotoms kultūros vertybėms, kurių kilmės šalis yra Jungtinė Karalystė arba kuri nors kita trečioji šalis.

Ilguoju laikotarpiu¹¹ tuo atveju, kai iš Jungtinės Karalystės į ES bus importuojamos Jungtinėje Karalystėje arba bet kurioje kitoje trečiojoje šalyje sukurtos ar rastos kultūros vertybės, bus reikalaujama to reglamento priedo B dalyje

¹⁰ Pavyzdžiui, senesni kaip 50 metų baldai arba senesnės kaip 100 metų knygos, kurių vertė didesnė kaip 50 000 EUR, ir spausdinti senesni kaip 200 metų žemėlapiai, kurių vertė didesnė kaip 15 000 EUR (žr. Reglamento (EB) Nr. 116/2009 I priedą).

¹¹ Sukūrus Reglamento (ES) 2019/880 8 straipsnyje nurodytą centralizuotą elektroninę sistemą, bet ne vėliau kaip 2025 m. birželio 28 d. (Reglamento (ES) 2019/880 16 straipsnio 2 dalies b punktas).

išvardytų kultūros vertybių atveju pateikti **importo licenciją** (Reglamento (ES) 2019/880 4 straipsnis), o priedo C dalyje išvardytų kultūros vertybių atveju – ES muitinei pateikti **importuotojo patvirtinimą** (Reglamento (ES) 2019/880 5 straipsnis).

B. ATITINKAMOS SUSITARIMO DĖL IŠSTOJIMO NUOSTATOS DĖL ATSISKYRIMO

Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, kiek tai susiję su ES teisėje nustatytais importo ir eksporto licencijų išdavimo reikalavimais, pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu nebaigtas prekių gabenimas toje dalyje nustatytais sąlygomis turi būti laikomas gabenimu Sąjungos viduje.

Pavyzdys

Kultūros vertybė, kurios gabenimas iš ES į Jungtinę Karalystę (ir atvirkščiai) pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu nebaigtas, vis dar gali būti įvežta į ES arba Jungtinę Karalystę, tarsi gabenimas vyktų tarp dviejų valstybių narių (t. y. reikalavimas turėti licenciją netaikomas).

C. TAISYKLĖS, ŠIAURĖS AIRIJOJE TAIKYTINOS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Po pereinamojo laikotarpio pabaigos taikomas Protokolas dėl Airijos ir Šiaurės Airijos¹². Protokolui dėl Airijos ir Šiaurės Airijos turi periodiškai pritarti Šiaurės Airijos Teisėkūros Asamblėja, o pradinis taikymo laikotarpis trunka 4 metus nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos¹³.

Pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos tam tikros ES teisės nuostatos taip pat taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje. Be to, Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos ES ir Jungtinė Karalystė susitarė, kad tiek, kiek ES taisyklės taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje, Šiaurės Airija bus laikoma valstybe nare¹⁴.

Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos nustatyta, kad Reglamentas (EB) 116/2009 ir Reglamentas (ES) 2019/880 taikomi Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje¹⁵. Tai reiškia, kad turi būti laikoma, jog šio pranešimo A ir B dalyse nuorodos į ES apima nuorodas ir į Šiaurės Airiją, o nuorodos į Jungtinę Karalystę yra tik nuorodos į Didžiąją Britaniją. Konkrečiau, tai reiškia, *inter alia*, kad:

- taikant Reglamentą (EB) Nr. 116/2009, kultūros vertybių gabenimas iš ES į Šiaurės Airiją nelaikomas eksportu;
- taikant Reglamentą (EB) Nr. 116/2009, kultūros vertybių gabenimas iš Šiaurės Airijos į trečiąją šalį arba Didžiąją Britaniją laikomas eksportu¹⁶;
- taikant Reglamentą (ES) 2019/880, kultūros vertybių gabenimas iš Šiaurės Airijos į ES nelaikomas importu;
- taikant Reglamentą (ES) 2019/880, kultūros vertybių gabenimas iš trečiosios šalies arba Didžiosios Britanijos į Šiaurės Airiją laikomas importu. Todėl, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, **įvežti** į Šiaurės Airiją neteisėtai iš trečiosios šalies eksportuotas kultūros vertybes, įskaitant į Šiaurės Airiją iš Didžiosios Britanijos išsiųstas kultūros vertybes, bus draudžiama¹⁷.

¹² Susitarimo dėl išstojimo 185 straipsnis.

¹³ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 18 straipsnis.

¹⁴ Susitarimo dėl išstojimo 7 straipsnio 1 dalis kartu su Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 13 straipsnio 1 dalimi.

¹⁵ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 5 straipsnio 4 dalis ir to protokolo 2 priedo 47 skirsnis. Reglamentas (ES) 2019/880 įtrauktas į tą priedą 2020 m. gruodžio 17 d. Jungtinio komiteto sprendimu Nr. 3/2020.

¹⁶ Reglamente (EB) Nr. 116/2009 nustatytas su eksportu susijęs įpareigojimas yra privalomas dėl Sąjungos prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų (1970 m. UNESCO nelegalaus kultūros vertybių įvežimo, išvežimo ir nuosavybės teisės perdavimo uždraudimo priemonių konvencija) (žr. Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 6 straipsnio 1 dalį).

¹⁷ Taikant šį draudimą sistemingi patikrinimai neatliekami, tačiau, jei, pavyzdžiui, Šiaurės Airijos institucijos gauna žvalgybos informacijos apie įtartiną siuntą arba atsitiktinio patikrinimo metu aptinka neteisėtą kultūros vertybių siuntą, jos turi tą siuntą sulaukyti ir imtis visų tinkamų priemonių.

- Pradėjus veikti Reglamento (ES) 2019/880 8 ir 9 straipsniuose numatyta centralizuotai elektroninei kultūros vertybių importo sistemai ir ne vėliau kaip 2025 m. birželio 28 d.:
 - veiklos vykdytojai turės kreiptis į Šiaurės Airijos kompetentingą instituciją dėl reglamento priedo B dalyje išvardytų kategorijų kultūros vertybių, kurios į Šiaurės Airiją bus importuojamos iš trečiosios šalies arba siunčiamos į ją iš Didžiosios Britanijos, importo licencijų;
 - veiklos vykdytojai turės Šiaurės Airijos muitinei pateikti reglamento priedo C dalyje išvardytų kategorijų kultūros vertybių, kurios bus importuojamos į Šiaurės Airiją iš trečiosios šalies arba siunčiamos į ją iš Didžiosios Britanijos, importuotojo patvirtinimus.

Tačiau pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, nenumatyta galimybė:

- dalyvauti Sąjungos sprendimų priėmimo ir formavimo procese¹⁸ ir
- remtis eksporto licencijų, kurias išdavė Jungtinė Karalystė, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, abipusio pripažinimo faktu¹⁹.

Konkrečiau, tai reiškia, *inter alia*, kad:

- eksporto licencija, kurią išdavė Jungtinė Karalystė, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, negali būti remiamasi siuntų iš ES į trečiąją šalį atveju;
- kai pradės veikti centralizuota elektroninė kultūros vertybių importo sistema, Jungtinės Karalystės išduotomis importo licencijomis, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, nebus galima remtis importuojant kultūros vertybes iš trečiosios šalies į ES.

ES kultūros vertybių importo ir eksporto taisyklėms skirtoje Komisijos svetainėje (https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-controls/cultural-goods_en) pateikiama bendra informacija. Prireikus šie tinklalapiai bus papildyti nauja informacija.

Europos Komisija
Mokesčių ir muitų sąjungos generalinis direktoratas

¹⁸ Tais atvejais, kai būtina keisti informacija arba konsultuotis tarpusavyje, tai daroma jungtinėje konsultacinėje darbo grupėje, įsteigtoje pagal Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 15 straipsnį.

¹⁹ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą.